

Skitse til tids- og procesplan for udarbejdelse af ny psykiatriplan for Region Midtjylland

(version 27. april 2022)

Baggrund

I forbindelse med indgåelsen af konstitueringsaftalen for regionsrådet 2022-2025 blev der udarbejdet et forståelsespapir, hvoraf det fremgår, at der i valgperioden skal udarbejdes en ny psykiatriplan, der skal sætte rammerne for udviklingen af Psykiatrien i Region Midtjylland.

I henhold til forståelsespapiret skal Psykiatriplanen bl.a.:

- opsætte klare målsætninger for andelen af specialuddannede medarbejdere i Psykiatrien
- styrke misbrugsbehandlingen for patienter med dobbeltdiagnoser
- øge fokus på non-farmakologisk behandling
- lægge op til forsøg med medicinfri afsnit
- udbrede OPUS
- styrke indsatsen for børne- og ungdomspsykiatrien for at forebygge, at psykisk lidelse udvikler sig i mangel af en tilstrækkelig indsats.

Derudover er følgende nævnt i forståelsespapiret som temaer, forligspartierne vil arbejde med:

- Fortsætte arbejdet med at ligestille psykisk og fysisk sygdom
- Forebyggelse i forhold til mental sundhed blandt unge
- Forebyggelse af fysisk sygdom og overdødelighed hos mennesker med psykisk sygdom
- Bedre behandling gennem en styrkelse af hospitalspsykiatrien
- Bedre behandling gennem et stærkere samarbejde mellem hospitaler, egen læge, kommuner og sundheds- og psykiatrive

Region Midtjylland har række planer og strategier, som vi står på i forhold til den kommende psykiatriplan:

- Sundheds- og Hospitalsplan for Region Midtjylland (2020)
- Sundhedsaftalen 2019-2023 (2019)
- Psykiatriens strategiske indsatsområder frem mod 2024 (2020)
- Arbejdet med at skabe en robust strategi (2021-)
- Psykiatriplan 2017 (2017)

I henhold til konstitueringsaftalen for regionsrådet 2022-2025 ønsker forligspartierne, at regionsrådet i løbet af 1. halvår 2022 formulerer en styrende politisk ambition, som skal sætte en retning for, hvor regionen skal bevæge sig hen i løbet af valgperioden. Den styrende politiske ambition vil således også skulle tænkes ind i arbejdet med Region Midtjyllands Psykiatriplan.

I 2022 er processen i forhold til udarbejdelsen af en ny Sundhedsaftale, der skal sætte en fælles politisk retning for samarbejdet mellem hospitaler, kommuner og almen praksis, startet op. Det vurderes relevant at samtænke arbejdet med Sundhedsaftalen og Psykiatriplanen, herunder snitflader og hvilke temaer, der bedst varetages i henholdsvis Sundhedsaftalen og Psykiatriplanen. Nogle

opgaver bør således håndteres af regionen, nogle opgaver bør håndteres af kommunerne og nogle opgaver bør varetages i fællesskab.

Derudover vil Sundhedsstyrelsens faglige oplæg til en 10-årsplan, "Bedre mental sundhed og en styrket indsats til mennesker med psykiske lidelser", og på sigt også den egentlige 10-årsplan for psykiatrien være retningsgivende for Region Midtjyllands Psykiatriplan.

Opsummering af indledende drøftelse i psykiatri- og socialudvalget

På psykiatri- og socialudvalgets møde den 6. april 2022 havde udvalget en indledende drøftelse af psykiatriplanen herunder hvilke temaer, medlemmerne hver især er optaget af på psykiatriområdet.

På baggrund af forståelsespapiret og drøftelsen på udvalgsmødet den 6. april er følgende overordnede temaer identificeret:

Overordnet ramme/vision/målsætninger

Psykiatri- og socialudvalget var bl.a. optaget af følgende:

- Borgeren i centrum – fokus på, hvad der er det bedste for borgeren, frem for på sektorgrænser og økonomi
- En plan for Psykiatrien som organisation eller en plan for borgere med psykisk sygdom ("fællesmængden" mellem region og primær sektor)
- Indsatser i denne valgperiode, i den kommende periode og på lang sigt.
- Der skal være overensstemmelse mellem 10-årsplanen for Psykiatrien og Region Midtjyllands Psykiatriplan
- Fokus på implementering

Plangrundlag

Psykiatri- og socialudvalget var bl.a. optaget af følgende:

- Psykiatriens organisering, herunder Psykiatriens Centrale Elektive Visitation (PCV)
- Eksisterende kapacitet – senge, udgående tilbud, ambulante psykiatri, socialpsykiatri

Styrkede indsatser til mennesker med svær grad af psykisk lidelse

Psykiatri- og socialudvalget var bl.a. optaget af følgende:

- Borgere på botilbud
- I hjemløshed/socialt udsatte, evt. både med psykiatriske og somatiske diagnoser og flere konkurrerende diagnoser. Hvem tager hånd om dem.
- Hvordan arbejder socialsygeplejersker med de socialt udsatte med mange diagnoser
- Misbrugsproblematikker/dobbeltdiagnoser – et samlet behandlingstilbud
OPUS og lignende intensive indsatser til nydebuterede med alvorlige psykiatriske diagnoser

Børn og unge

Psykiatri- og socialudvalget var bl.a. optaget af følgende:

- Overgangen fra børne- og ungdomspsykiatrien til voksenpsykiatrien

- Vi skal tage medansvar for indsatsen for børn og unge, der ikke er i hospitalspsykiatriens målgruppe – for hvad skal der så ske med dem?

(U)lighed i sundhed

Psykiatri- og socialudvalget var bl.a. optaget af følgende:

- Overdødelighed
- Forebyggelsesindsats ift. KRAM-faktorer (kost, rygning, alkohol, motion)
- Tilgængelighed af den rette hjælp – geografi, virtuelt/fysisk, udgående funktioner
- Graduering af hjælp – forskellig hjælp for at fremme ligheden
- Ligeværdighed mellem psykiatri og somatik. Også i det tværsektorielle samarbejde.
- Liaison Somatik – herunder sikre somatisk vurdering af psykiatriske patienter, når de er i kontakt med psykiatrien, hvis det vurderes, at de ikke opsøger egen læge

Udredning og behandling

Psykiatri- og socialudvalget var bl.a. optaget af følgende:

- Nonfarmakologisk behandling
- Recovery og delvis recovery
- Fokus på forskning
- Fokus på en traume-fokuseret indsats, da traume går på tværs af flere diagnoser
- Undgå silotænkning internt i psykiatrien mellem afdelinger og mellem sengeafsnit og ambulatorier. Mere ensartet tilgang til den samme patient.

Rekruttering og fastholdelse

Psykiatri- og socialudvalget var bl.a. optaget af følgende:

- Tværfaglighed
- Medarbejderne er en forudsætning for at kunne lykkes med udviklingen af psykiatrien
- Tag højde for de kommende medarbejderes krav, f.eks. i forhold til fuldtid/deltid
- Specialuddannelser og specialistuddannelser
- Tænk kreativt og skab en attraktiv arbejdsplads

Det nære og sammenhængende sundhedsvæsen

Psykiatri- og socialudvalget var bl.a. optaget af følgende:

- Kommunernes forskellighed vs. ønske om standardisering
- Gå et skridt ud sammen med borgeren – også ud i gråzonen mellem hospitalspsykiatrien og kommuner/praksissektoren
- "Den gode udskrivelse" skal også omfatte borgere med psykisk sygdom
- Er de rette kompetencer til stede i kommunalt regi
- Sammenhæng i indsatsen – både for børn/unge og for voksne.
- Regionen understøtter kommuner og praksissektor ift. borgere med let til moderat sygdom, som (endnu) ikke er i hospitalspsykiatriens målgruppe. Rådgivningsfunktion. Indgå i det forebyggende arbejde.

- Tidlig afklaring af diagnose
- Find først de rigtige løsninger – drøft økonomien efterfølgende
- De nye sundhedsklynger
- Mental sundhed, herunder hvordan region og kommuner i samarbejde sikrer en god indsats
- Specialisttelefonen, bostedsteams, akutte udrykningsteams, kommunale akutpladser, psykiatrihuse, udgående ambulante teams
- Supervision eller andet samarbejde med praktiserende læger og evt. PPR og psykiatrien.
- Samarbejde med kriminalforsorgen

Brugere og pårørende

Psykiatri- og socialudvalget var bl.a. optaget af følgende:

- Inddragelse af pårørende, herunder uddanne forældre i deres børns sygdom
- Peer-medarbejdere – særligt behov for flere i den vestlige del af regionen

Afstigmatisering af psykisk lidelse

Psykiatri- og socialudvalget var bl.a. optaget af følgende:

- Ligeværdighed mellem psykiatri og somatik
- Patienterne er tilfredse
- Løft af psykiatriens omdømme

Privatpraktiserende psykologer og psykiatere

Psykiatri- og socialudvalget var bl.a. optaget af følgende:

- Manglende kapacitet
- "Skal kunne alt" frem for specialisering
- Ventetiden til psykologbehandling skal nedbringes
- Sender de ikke en epikrise kender egen læge ikke status på forløbet.
- Nogle patienter giver op, før de får kontakt til en psykolog.

Mental sundhed

Psykiatri- og socialudvalget var bl.a. optaget af følgende:

- Ensomhed, kærestesorger, mistrivsel er ikke regionens opgave.
- Problemstillingen skal beskrives, men det er ikke en del af psykiatriplanen
- Psykiatrien kan hjælpe med afklaring, rådgivning tidligt i forløbet etc.
- Hvordan får vi knækket kurven ift. mental sundhed og trivsel blandt unge i alderen 16-24 år
- Unge i alderen 24-29 år, der ikke er i uddannelsessystemet eller får offentlige ydelser, fordi deres forældre understøtter dem i stedet. Mørketal.
- Vil man lave en stor indsats i forhold til mental sundhed, skal det gøres selvstændigt og ikke som en del af psykiatriplanen.

Inddragelse af andre aktører

Psykiatri- og socialudvalget foreslog, at følgende aktører inddrages i processen:

- Civilsamfund
- Brugere i forskellig alder
- Pårørende
- Ledelsen i Psykiatrien
- Medarbejdere
- Kommunerne
- Fagfolk med forstand på de enkelte temaer
- "Samfundsformerne"

Forslag til indplacering af temaerne i Psykiatri- og Socialudvalgets mødeplan

På møderne i PSU præsenteres et tema og udvalget drøfter temaet i relation til en ny psykiatriplan, herunder

- Orientering om eksisterende initiativer/indsatser
- Orientering om og drøftelse af udfordringsbillede
- Vision/mål
- Prioriterede indsatser/mål på kort, mellemlang og lang sigt

Temadrøftelserne tager sit afsæt i såvel de temaer, som udvalget har identificeret, under hensynstagen til de indsatser/initiativer, der allerede er igangsat i Psykiatrien, og som regionsrådet løbende har afsat midler til. Derudover kan udvalget i behandlingen af udvalgets øvrige sager foreslå, at et tema, en problematik eller lignende tages op i psykiatriplanen. Til temadrøftelserne vil relevante aktører blive inviteret ind.

Øvrige sager, der endnu ikke er indplaceret i tidsplanen, men som tages op, når det bliver relevant:

- Retspsykiatri
- 10-årsplan for psykiatrien
- Dobbelt diagnosebehandlingstilbud

Overvejelser om timing:

- Eftersom 10-årsplanen skal være retningsgivende for Region Midtjyllands Psykiatriplan, vil Psykiatriplanen først blive udarbejdet, når 10-årsplanen er endeligt godkendt. Temadrøftelserne skal således danne grundlaget for udarbejdelsen af Psykiatriplanen, men med tydelig konneks til 10-årsplanen.
- Temaet om Mental Sundhed er placeret på samme møde som orienteringen om "Hvordan Har Du Det" pga. det temamæssige sammenfald. Der lægges op til en drøftelse af opgavefordelingen mellem region og kommune i forhold til forebyggelsesindsatser og af, om temaet hører hjemme i Psykiatriplanen og/eller i Sundhedsaftalen.
- Temaet om det nære og sammenhængende sundhedsvæsen er placeret på samme møde som drøftelsen af debatoplægget ift. den nye sundhedsaftale.
- Temaet om de sværest syge er placeret før konferencen om den nye sundhedsaftale, der forventes afholdt ca. 10. oktober.
- Temaet om børn og unge er placeret samtidig med besøget i BUA. Det kan overvejes at flytte det frem, så det placeres før sundhedsaftalekonferencen, men så kan man ikke drage nytte af den præsentation af BUA, der ligger på mødet i november.
- Temaet om forskning kan evt. drøftes sammen med godkendelsen af psykiatriens nye forskningsstrategi.
- Nogle af temaerne kan evt. placeres på samme møde, hvis man ønsker at afkorte processen – dog vurderes det, at møderne til og med oktober har rigeligt indhold.

Møder i 2022	Mødested	Tema / emner	
11. maj	Regionspsykiatrien Gødstrup	Præsentation af Regionspsykiatrien Gødstrup Årlig drøftelse af Psykiatrien i Region Midtjylland Psykiatriplan: Skitse til tids- og procesplan Behandling af BED Foretræde v. Ergoterapeutforeningen	
8. juni	Regionspsykiatrien Midt	Præsentation af Regionspsykiatrien Midt Foretræde ved Musikterapeutforeningen Præsentation af HHDD Psykiatriplan: Mental sundhed, heraf afgrænsning af Psykiatriplanens felt ift. forebyggelse og mental sundhed	
10. august	Fenrhus, Specialområde Børn og Unge (Aarhus)	Præsentation af Fenrhus og Specialområdet Præsentation af arbejde med sundhed i Socialområdet Drøftelse af Budget 2023, herunder sammenhængen til den styrende politiske ambition (vedtaget af rr 30. marts) Koncern Kvalitet har bedt om 45 minutter til at præsentere forskningsstrategien og komme med nogle relevante eksempler for PSU Eventuelt workshop om Udviklingsplan (borgere og pårørende)	Oplæg v/socialsygeplejerske, afdeling med misbrugsbehandling, de særlige pladser og rehabilitering

		Psykiatriplan: Styrkede indsatser til mennesker med svær grad af psykisk lidelse	
14. september	Regionshuset Viborg	Eventuelt workshop om Udviklingsplan (kommuner, tilsyn mm.) Drøftelse af debatoplæg til ny sundhedsaftale Psykiatriplan: Det nære og sammenhængende sundhedsvæsen Psykiatriplan: Privatpraktiserende psykologer og psykiatere	Oplæg v/ kommune, praksisrepræsentant(er), bruger/pårørende om oplevelse af det tværsektorielle samarbejde.
5. oktober	Rindbæk Hus, Specialområde Autisme (Hedensted)	Præsentation af Rindbæk Hus og Specialområdet Tema om pårørende- og borgerinddragelse i Socialområdet Tema om vidensopsamling, metodeudvikling mm. i Socialområdet Tema om udvikling af nye ydelser i Socialområdet Psykiatriplan: Udredning og behandling	Oplæg om behandlingsformer, herunder nonfarmakologisk behandling samt særlige tilbud til nydebuterede med skizofreni og bipolar lidelse.
9. november	Børne- og Ungdomspsykiatrisk afdeling, AUH psykiatrien	Præsentation af Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling samt børne- og ungdomspsykiatrien generelt. Psykiatriplan: Børn og unge	Oplæg v/hospitalsledelse, afdelingsledelse og medarbejdere.
7. december	Mosetoften, Specialområde Udviklingshæmning og ADHD (Viborg)	Præsentation af Mosetoften og Specialområdet Tema om Socialrådets eksterne samarbejdspartnere Psykiatriplan: Forskning Psykiatriplan: Rekruttering og fastholdelse	Oplæg v/ Tina Ebler og medarbejdere/ledere fra Psykiatrien

Januar 2023		Psykiatriplan: Brugere og pårørende, herunder afstigmatisering på individ/samfundsniveau	Oplæg v/ Claus Lassen Graversen og patient/pårørende og afdelingsrepræsentanter, der bidrager med konkrete erfaringer
Februar 2023		Psykiatriplan: (U)lighed i sundhed, herunder afstigmatisering i forhold til ligestilling af psykisk og somatisk sygdom/behandling.	Oplæg v/egen psykiatri/somatik ift. prøvehandling om liaison somatik Evt. oplæg fra en-af os ambassadør og Psyk-Info medarbejder om afstigmatisering.
Marts 2023		Psykiatriplan: Overordnet ramme/vision/målsætninger	
Ultimo april 2023			På en konference i april vil centrale temaer og indsatsområder blive drøftet. Her vil regionsrådet, kommuner, bruger- og pårørendeorganisationer, afdelingsledelseskredsen i Psykiatrien, fagfolk og andre væsentlige interessenter blive inviteret med det formål at deltage i dialogen og bidrage med input og synspunkter til den videre proces.
Maj 2023		Psykiatriplan: Opsamling på konference	

Juni 2023		Psykiatriplan: 1. udkast til psykiatriplan	
August 2023		Psykiatriplan: Psykiatriplanen sendes i høring Høringsfrist primo november	
December 2023		Orientering om høringssvar til Psykiatriplanen samt drøftelse af håndtering af høringssvarene.	
Januar 2024		Psykiatriplan fremlægges til godkendelse	